

1927 **MATI IN GOSPODINJA** Št. 11.

Kristus Kralj v naših družinah.

Meseo junij, v katerem praznujemo praznik presv. Srca, je najprimernejši, da se naše družine posveto Kristusu Kralju. Komaj par let je, odkar je pri nas znana ta pobožnost, in že se pripravljajo druga »Zlata knjiga« za novih deset tisoč slovenskih družin, ki si bodo izvolile Kristusa za svojega Kralja. Prva »Zlata knjiga« naših posvečenih družin je že v Paraču Monialu; lansko leto so jo ponesli tja naši lurski romarji. Prihodnje leto, ko bo tam mednarodna slovesnost posvečenih družin, mora biti že tudi druga naša »Zlata knjiga« tam, ki bo pričala o vdanosti slovenskega naroda božjemu Srcu. Zato je najvažnejše naše delo, matere in gospodinje, v tem mesecu, da posvetimo svoje družine Kristusu Kralju in poskrbimo za to, da se to zgodi v naši sosesčini vsepoved.

Pri tajništvu posvečenja družin v Ljubljani pri sv. Jožefu (v kolegiju oo. jezuitov), Zrinjskega cesta 9, dobimo vsa potrebna pojasnila, navodila, tiskovine, slike in podobice za posvetitev.

Matere, žene in dekleta, vse na delo!

Izbira poklica - najvažnejša odločitev.

Blíža se konec šolskega leta in s tem za marsikatero otroka odločilni dan prvega vstopa v življenje. Mnogo izmed njih bo odšlo v uk k raznim obrtnikom in rokodelcem; zopet drugi zapuščajo šolo, da začno z delom na domu; zopet za druge se bo odločilo v teh in prihodnjih dneh za odhod k nadaljnjemu učenju v mestne šole.

Za vse te otroke, ki s sklepom šolskega leta prestopijo prag otroške dobe, je odločitev težka. Težka pa je tudi za starše, ki so si napravili načrt za nadaljnje otrokovo učenje in življenje. Posebno težavna pa in včasih nemogoča je odločitev tam, kjer jo pripravljajo starši brez otrok, ali otroci brez staršev. Lahka in prijetna pa je odločitev tam, kjer se je pripravljala sporazumno in so starši in otroci že dolgo edini o novih potih otrokovega življenja.

Važno je torej, da se starši vprašajo: kaj naj postane naš otrok? Za kaj ima veselje, zmožnosti in sposobnosti? In ne nazadnje tudi: v katerem stanu bo lažje vršil svoje dolžnosti kot katoličan?

Žal pa, da je prepogostokrat glavno vprašanje staršev, ko se odloča za bodoči otrokov poklic: kje pride najhitreje do kruha? kje največ zasluži? kje je najlažje delo? Prav pogosto pa pride k tem vprašanjem tudi še eno, ki pa izvira iz prevzetosti in napuha staršev, z njihove bahavosti in častihlepja: kaj naj postane, da se bo hiša lahko postavljala in hvalila z njim?

Vsi prav dobro spoznamo, da ta vprašanja prav nič ne puste otrokovega veselja ali zmožnosti do veljave; vemo na tudi,

kako malo more storiti človek v poklicu, za katerega nima veselja, ne zmožnosti, če dela le vse s silo, brez pravega navdušenja.

Ne moremo drugače, kakor da starši sporazumno: oče in mati, že zgodaj pričnejo opazovati na otrocih zanimanje in zmožnosti, ki se že zgodaj pojavljajo pri otrocih za gotove poklice. Treba pa se je tudi z otroci porazgovoriti, ko postanejo večji in razsodnejši, o tem, kaj bi radi postali, kateri poklic jih veseli in podobno. Dobro je, da se to zgodi, še preden se je otrok sam odločil, ker se v tem slučaju otrok zaradi nepoznanja razmer lahko zaleti in zagriže v kak poklic, ki mu res ne more biti kos. Starši mu v takem slučaju naravnost, a dobrohotno odsvetujejo in dokažejo, da se je zmotil, ker ni računal z vsemi okolnostmi. Navadno si otrok da dokazati in se polagoma oprime drugih misli, ker spozna, da je tako bolje zanj in mu starši le dobro hočejo. Seveda pa je to nemogoče tam, kjer otrok iz vsega prizadevanja staršev vidi le željo, da se ga čimprej znebe ali celo željo, da ga kolikor mogoče izkoriščajo. Želje staršev in njih koristi pri izbiri otrokovega poklica morajo stopiti v ozadje.

Na eno se je treba pri tej priliki spomniti, kar povzroča največ bojov med starši in otroki: izbira duhovskega ali redovnega poklica. Dvoje vrste staršev vidimo pri tej priliki. Eni so taki, ki pravijo: V samostan naj gre, kdor za svet ni poraben, ali ki od sveta nima ničesar pričakovati in tudi ničesar izgubiti. Za vse druge, zlasti pa za premožnejše je pa odhod v samostan tem večja neumnost, ker da lahko tudi med svetom vestno vršijo svoje krščanske dolžnosti in se prav tako lahko izveličajo. Drugi so pa ravno nasprotnega mnenja in ne morejo dovolj prigovarjati v duhovski ali redovniški stan.

Da so oboji čisto na napačni poti, nam dokazuje vsakdanja izkušnja.

Zato naj bi vsi starši zlasti v tem oziru smatrali poklice za božji klic in ne nasprotovale s svojimi ničnostnimi dokazi, a tudi ne silili, ker, če kje, je baš tu sila najmanj na mestu.

Za izbiro in odločitev pravega poklica je prvi pogoj pravilna in dobra krščanska vzgoja že iz prvih začetkov otrokovega življenja. Zgodnja zaposlitev in razumevanje potrebe in koristi dela prav mnogo pripomore, da pride otrok že zgodaj do pravega razumevanja življenjskega poklica, ki si ga mora po božji volji izbrati vsak človek v lastno korist in v korist človeške družbe, katere član je vsak posameznik.

V življenje...

»Bog s teboj, otrok moj, ostani dober in priden — in srečen pot.« Še enkrat ga pobožajo te zveste, ljubljene roke po rožnatih licih, še enkrat se materino oko potopi v otrokovo, še enkrat se strnejo ustnice v poljub — in otrok zapusti mater in odide v svet za srečo...

Njej pa, ki gleda tam v dalji izgubljačo se sinovo postavo, ki spremlja z očmi

odhajajočo hčerko, njej je, kot bi izgubila za vedno najdražje, kar je toliko let čuvala in ljubila, kar je bilo v težkih urah njena uteha, njeno upanje in nada.

V dneh, ko se otrok odpravlja v svet, je njegova duša tako odprta ljubezni in tako hrepenti po dobri materini besedi — saj sluti, da je ločitev mnogokrat odločitev in da bo kmalu iz prijetne rodne hišice — ki je polna toplote in ljubezni — prišel v tujino, ki je sicer tudi vabljiva, a ne nudi nikoli onega toplega ognjišča, kot ga skriva dom.

Glej mati, v teh dneh, ko se otrok pripravlja za oni veliki, prvi korak v svet, stopi v tihi, sveti uri k njemu, da se še enkrat pogovorita prisrčno: mati in otrok.

Govori potem z otrokom tako, kot govori mati: mirno, resno in globoko.

»Kmalu, kmalu boš stopil iz rodne hišice v svet, v tujino. Tam v dalji te bodo še zadnjikrat pozdravljali temni gozdovi in pisane loke, a pred seboj boš gledal nov svet, ki te bo vabil in klical. Težko ti je danes srce, žalostna je duša tvoja — a ne jokaj, otrok moj. Glej, jaz tvoja ljubeča mati bom vedno v duhu pri tebi. In kjer je duša, tam je človek.

Ne zabi na vse ono dobro in lepo, kar si videl doma. Pri vsem, kar v tujini delaš, misli, da sem jaz pri tebi in slišim tvoje besede in gledam tvoje delo.

Ustvari si srečo s poštenim, temeljitim delom in tedaj boš osrečil tudi mene. Ako si pa osramotil z nečastnim delom življenje, vedi, da si osramotil, da si uničil tudi mene, tvojo mater.

Ne veruj vsaki besedi in ne zaupaj vsaki duši. Poišči si človeka, ki je vester in moder in njegov nasvet naj ti bo svet v vsem. Marsikaj, kar ti bo v svetu novega, bo za te dobro, toda ne vse.

Vedi, da kdor bi sramotil in smešil ono, kar je svetega v tebi in izven tebe, ta bi zadajal udarce tvoji materi v obraz.

Mlad si, zato naj gre tvoje stremljenje vedno naprej, naprej. Bodi vedno nezadovoljen s tem, kar si in kar delaš. Oni, ki je s svojim delom vedno zadovoljen, si zapira pot k boljšemu.

Kar zahteva dolžnost, to stori pred vsem drugim. Uredi si pa delo tako, da ti bo nekaj časa ostalo še za kako drugo opravilo — da ne boš v dolžnostih popolnoma otopel.

Poišči si primerne razvedrila in bodi vesel. Oni, ki se nikoli ne razvedri, porabi prehitro svoje moči in tisti, ki ni nikoli vesel, ni mlad. Razvedrilo pa naj bo tako, ki tvojo moč krepi in mladi in veselje tvoje naj ne mori in ne onečašča, ampak naj vlija novega življenja, nove toplote.

Iz vsakega moškega očesa naj ti gleda sveta resnost tvojega očeta in iz vsakega ženskega obraza naj odseva kraljeva čast tvoje matere. Oni, ki uniči nedolžnost, je morilec in kdor nedolžnost izgubi, je berač. Izgubljena nedolžnost se ne povrne nikoli več — strast pa vpije še bolj.

Kamorkoli greš, vzemi s seboj svojega Boga. On ti bo v veselih urah dober prijatelj, v temnih vodnik in v težkih pomočnik in tolažnik. On naj bo prvi jutranji solnčni žarek tvoje mlade duše in v tistem večeru, preden zasanaš, naj bo tvoja zadnja misel.

V vsem svojem življenju in delu bodi reden. Tisti, ki se drži reda, pridobi na času in zida svoje življenje po gotovem načrtu. Oni pa, ki ne pozna reda, nosi skupaj samo kamenje. In naj si bodo posamezni kameni še tako mojstrsko obklesani in dragoceni, lepa, visoka stavba ne bo nastala iz njih.

Vidiš, mati, na podoben način pripoveduj otroku. Preden te pa zapusti, ga pelji še k mizi Gospodovi in ob slovesu ga blagoslovi za njegovo prvo pot v življenje.

Gospod v mlademu srcu, križ na čistem čelu in materna roka na nežnih ramah.

In če mu bo temno in težko v življenju, tedaj bo zažlebel križ na njegovem čelu kot svetel žarek. V trenutkih, ko bo tujina zanj hladna in mrzla, tedaj bo toplota materine roke spominjala na vročo, žarečo ljubezen, ki nikoli ne ugasne.

Zdravje.

Alkohol in dojenje. Pri nas vlada prepričanje, da mora doječa žena dobivati, če ne redno, pa vsaj večkrat vina — tudi žganja se poskrne kaj. Profesor Bunge priporoča ženam mleko, kakao, dobre juhe, močnate jedi in sadje. Pravi, da vpliva veliko alkohola pogubno na mlečne žleze in da je v večina slučajev kriva pijača ženiniga očeta, da žena ni v stanu hraniti svoje dete. 78%! Otrok take matere tudi nima moči, da bi dojil svoje dete. Bunge misli, da tako peša rod za rodom očeta pijanca, dokler ne izumrje — zakaj otrok, ki nima prave naravne hrane, ni zmožen, da bi imel krepko potomstvo. Temu dostavlja Bunge: »Grehli očetov uničujejo njih vnuke.«

Otrok se plaši v spanju. To težavo imajo največ otroci med šestim in osmim letom, otroci ki so slabe krvi in živcev. Otrok plane s krikom iz spanja in navadno ne ve povedati, zakaj se je prestrašil. To traja lahko po več mesecev in preneha samo ob sebi. Otroka varuj duševnega napora, alkohola in mesnih jedi. Večerje mu dajaj kako uro poprej, preden gre spat. Glej, da odpravi, kar je treba, da ga ne bo tiščalo v spanju. Ne pravi otroku groznih pravljic o roparjih in odstrani otroka, če govoriš o takih rečeh. Glej, da ne sije po noči luna nanj in da ne blesti okno vanj. Mogoče je, da so gliste krive, da se otrok straši, zato je pač treba vprašati zdravnika. Težak zrak v spalnici tišči otrokova pljuča.

Pege. Ko pomlad cvetoča pride... S cvetjem se prebudijo tudi rjavi madeži v beli koži, nekateri drobni kakor bučikina glava, drugi veliki kakor leča. To so pege. Koža se ne poti na mestu, kjer je pega. Pokažejo se najraje na delih obraza in rok, ki pridejo bolj na svetlo. Naredijo se pa včasih tudi na delih kože, ki so na-

vadno pokriti. So ženske, ki hodijo dosti po solncu, pa ne dobijo peg, in so ženske, ki se zelo varujejo solnca, pa so polne peg; je torej na vsak način neka prirojena podvrženost za to napako, ki pa dandanes, ko je rjava barva kože v modi, ne pride posebno v poštev. Pege imajo navadno ženske nežne polti in rusih las. Pri nekaterih ne pomaga nobena »žavba«, pri drugih pa izginejo z leti same od sebe. Posebno velike pege, pege, ki se pokažejo na gosto po životu, so znak, da nima kri rednega toka. Razširjeno je mnenje, da se naredijo pege, če stojiš potnega obraza na solncu. Mogoče je to vzrok pri nekaterih — kajti koliko ljudi stoji potnega obraza na solncu, pa ne dobijo peg. Na kmetih je veljala rdeča ruta na glavi za branilca peg; mogoče res nekaj pomaga, saj so ozdravili tudi na kozah bolni hitreje, če so bila onka rdeče zagrnjena in so bili odeti z rdečo odejo. Tudi zdaj zdravijo kožne bolezni z rdečo lučjo.

Navadno mazilo ali močilo za pege je limonin sok s soljo. Je nedolžno in dobro, samo predolgo ni, da bi se uporabljalo. Drugo so rdeče jagode. Namaži si pege večkrat na dan, posebno zvečer, z zreliimi jagodami. Za čas, ko ni jagod, jih naloži v kupico in naliij nanje žganja. Tudi umivanje s sirotko ubeli kožo. V prodaji se dobi polno dragih mazil in močil. Pa niso nič boljši, kakor če nastaviš enake količine medu, kresinega soka in hrena v vinskim kisu za 14 dni na solnce in zmočiš s tem jutraj in zvečer pege in odmiješ čez pol ure. Dobro je tudi umivanje s slano vodo. S peteršiljevim čajem. Kumarin sok z galunom obeli kožo. Umivanje z roso je staro sredstva za ubeljenje polti. Rosa ali voda, ki teče iz obrezanih trt, je tudi dobro belilo. Jajčje lupine namoči v vodi in umivaj se ž njo, ko je stala tri dni. Raztepi beljak in primešaj mu limonovega soka.

Bezeg.

Vsi poznamo ta grm, mnogi za spoštujejo zaradi njegove koristi, a drugi gredo brezobzirno mimo njega. Le pogledajte ga, baš v tem času je v najlepšem cvetu. Kakor krožniki vise njegovi cveti po njem in nas vabijo, da jih natrgamo. Vsak ve, da je čaj iz bezgovega cvetja najboljšo sredstvo za potenje. Pri prehladu ni boljšega, kakor škodelica bezgovega čaja, katerega učinek se še pomnoži, če mu pridenemo nekoliko limonovega soka ali prašek aspirina. Ta čaj pa le potem učinkuje, če ga pijemo vročega in najbolje, preden gremo spat.

Zelo hladilni so tudi obkladki bezgovega listja na utrujene in zatekle noge.

Prav dobra je tudi marmelada iz bezgovih jagod, katere posebni okus omilimo, če jo mešamo z jabolčno, hruškovo ali češpljevo.

Isti učinek kakor čaj ima tudi odcedek iz bezgovih jagod, ki ga ob času prehlajenja vlijemo v krop in pijemo kot čaj.

Vsaka gospodinja naj gleda, da ima v bližini bezgov grm in ob času cvetja in sadja naj se dobro preskrbi za zimo, ko bo vse kašljalo. V starih knjigah beremo: »Ko greš mimo bezga, se mu odkrij!« In

res neznašni in večkrat osovraženi grm zaradi svojih zdravilnih pomočkov to za služi.

Kuhinja.

Koruzni žganci z mlekom. Zavri v loncu 1 liter vode, jo osoli in v zavrelo stresi $\frac{3}{4}$ litra koruzne moke; pokrij in ko žganci prevro, jih v sredi z vilicami prebodi in kuhaj 10 minut. Nato jih s kuharico dobro zmečkaj in zdrobi z vilicami v skledo. Žgance postavi na mizo z zavrelim ali kislim mlekom.

Korenje za prikuho. Ostrgaj debel rumen koren in ga zreži na listke. V kozji pa razgrej žlico masti; ko je vroča, stresi vanjo koren, premešaj ga in prideni pol žlice moke, ki naj prav malo zarumeni. Nato prilij četrt litra mrzle vode, osoli, pridaj drobno zrezanega zelenega peteršilja, ščep popra, pokrij in duši, da se zmečča, približno 1 uro. Ko je korenje mehko, mu pridaj še eno žlico kisle smetane. Ko prevre, je jed gotova.

Navadni piškoti za čaj ali vino. Deni v snežni kotliček 3 jajca, 9 dkg sladkorja, ščep stolčnega janeža ali drobno zrezanih limoninih olupkov in tolci s šbico na strani vročega ognjšča ali v vroči vodi četrt ure, da se nekoliko segreje in zgosti; tolci še 8—10 minut na hladnem. Nato primešaj 12 dkg moke; narahlo premešaj in stresi v namazan in z moko potresen model ter testo enakomerno razravnaj po modelu, ki ima ob kraju robove, za dva prsta ali bolj visoko; pekočo lahko napolniš do polovice. Postavi pekačo v srednje vročo pečico pol ure, da se speče. Drugi dan pa zreži piškote na mezinec debele kose, pokladaj jih na nepomazano pekačo in postavi v neprevročeno pečico, da po obeh straneh zarumene. Shrani jih na suhem prostoru.

Piškotne torte s spenjeno smetano.

Mešaj 12 dkg sladkorja s štirimi rumenjaki, prideni sneg 4 beljakov in 14 dkg moke. To stresi v velik namazan tortni model, ki si ga potresla z moko, razravnaj enakomerno po modelu in postavi torto v srednje vročo pečico pol ure. Ko se torta ohladi, jo namaži po vrhu s spenjeno smetano, jo zreži in postavi na mizo.

Spenjena smetana. Vzemi četrt litra sladke smetane in jo tolci v kotliču s šbico ali na krožniku z vilicami tako dolgo, da postane trda pena, nazadnje primešaj prav narahlo 8 dkg (eno žlico) presejanega in malo vaniljevega sladkorja.

Kuhane suhe fige kot kompot. Nama-kaj 10 fig dve uri v mrzli vodi, potem jih operi in deni v lonec ter jim prilij četrt litra vode, pokrij jih in počasi kuhaj eno uro. Nato prideni pol žlice sladkorja, pičlo žlico vina in košček limonine lupine. Ko še nekaj minut vre, postavi fige gorke ali mrzle na mizo.

Mezgin narastek. Zmešaj za eno veliko žlico kakršnekoli mezge in eno žlico sladkorja, pridevaj počasi sneg dveh beljakov in mešaj še 10 minut. Ko je gost, jo naloži v skledo, ki jo prej pomaži s surovim maslom in postavi peno kakih 10 minut v srednje vročo pečico, da se nekoliko zarumeni.

Vrt.

Salata se je storila v glave. Glave re-
zemo in jih porabimo v kuhinji. Da si pre-
skrbimo domačega in dobrega semena,
treba odločiti nekaj glav vsake vrste za
seme. Za seme izberimo najlepše glave,
kjer iz take lepe glave dobimo dobro seme.
Da se ne zmotimo pri rezanju, zaznamuje-
mo solate za seme namenjene s količi. Ko-
lički naj bodo tako veliki, da se cvetni vr-
hovi lahko privežejo na nje, da nima ve-
ter toliko moči do njih. Ko se začne steblo
pri tleh sušiti, se vrhi porežejo in spravijo
v primerne posode kakor: jerbas, gosto
sito, velik prt. Na suhem prostoru se od-
pro sadne glavice in seme izpade. Da se
odstranijo pleve in smeti, se seme pre-
pluje in prepiše. Potem se spravi v zavit-
ke, na katere se napiše vrsta salate. Sa-
lata, ki gre prehitro v svet, ni nikoli pri-
poročljiva za seme, ker iz slabega je še
slabše.

Poletna vročina salati ni po volji in le
nekatero vrsto uspevajo tudi v poletni vro-
čini. Med te poletne salate spada štruca-
rica ali poletna endivija, pravijo ji tudi
povezanka. Te vrste salata je tudi zato pri-
poročljiva, ker je tudi pripravljena in sku-
hana kot špinača zelo okusna in zdrava.

Endivija. Pride jesen in zima in po-
letna salata bo minila. Zato si moramo do-
volj zgodaj preskrbeti, da nas jesen ne
najde pripravljen. Zgodnjo endivijo se-
jemo že meseca junija. Setev ponavljamo
do konca malega srpana. Zgodnjo endivija
je rumenkasta, poznejša je bolj zelena. Po
obliki je kodrasta in širokolistnata. Ko-
drasta je lepša. A širokolistnata je boljše-
ga okusa. Endivija je po Francoskem in
Laškem zelo udomačena. Pa tudi pri nas
so jo začeli vsepovsod pridelovati.

Sadiki endivije so v treh tednih god-
ne. Takrat se presade na določeno gredi-
co. Gredico moramo prekopati in opleti.
Sadiki se sade 30—35 cm narazen. Da se
mora okopati, opleti v suši, zaliti, je samo-
obsebi umevno. Endivija se ne stoji v gla-
ve kot poletna salata, ampak se bahato
razraste. Da postane notranje perje blede
in krhko, se popolno razrastla salata po-
vezuje ali pa pokriva. Povezovati se sme
le ob suhem vremenu in tudi ne vse salate
naenkrat. V mokrem vremenu povezana
salata rada gnije. Povezana endivija je
v treh tednih zbeljena in za porabo pri-
pravna. Endivija je malo bolj trda kot po-
letna salata. Po okusu je prav prijetno
grenkljasta in za zdravje priporočljiva.

K salatam prištevamo tudi motovilec
in radič. Motovilec je domača rastlina. Divji
raste po njivah in mejah. Vrtni se razlo-
čuje od divjega po večji rasti in širšem per-
ju. Priporočljiv je zato, ker nam služi za
pozno jesen, za zimo in za zgodnjo spo-
mlad. Za jesensko rabo ga sejemo cel me-
sec veliki srpan. Sejemo ga redko in plit-
vo. Nasejanega treba potlačiti, da pri vzka-
ljenju ne privzdigne prsti. V vlažni zemlji
hitro vskali, zato ga moramo plitvo nase-
jati. Redko ga nasejemo zato, da se lažje
razvije. Glede zemlje ni izbirčen. Prospe-
va v vsaki vrtni izemlji. Okusa je mehkega
in prijetnega.

Radič se razločuje od motovilca po

večji obliki, po bolj grenkem okusu in po
tem, da se motovilec nabira oziroma poru-
je, dočim se radič reže. Radič je nadomest-
na salata za čas, ko so druge salate bolj
redke, to je za pozno jesen, za zimo in za
spomlad. Glede zemlje ni izbirčen in pro-
speva v vsaki vrtni zemlji. Sejemo ga v
mesecu velikem srpanu in tudi še pozneje.
Sejati moramo zelo redko, da se posamez-
ne sadike lažje razvijejo. Radičeva prava
domovina je Laško. Pri nas se je že tudi
zelo udomačil. Okusa je prijetno grenkega.

★

Polži so velika nadloga na vrtu. Spo-
mladi napravijo prav mnogo škode, zato
jih je treba preganjati, kar se da.

Neka gospa mi je pravila, da jih vsako
jutro love. No, če dobro tečemo za njim, ga
kmalu ujamemo. A vseeno je imela gospa
prav, ker jih je vsako jutro pod grmičji po-
biral in uničevala. Najrajše so v zeleniki
(pušpan). Pa tudi v grmičje se kaj radi
spravijo. Zato je res dobro, da se vsako ju-
tro »olove«. So pa še druga sredstva, ki jih
uniči. To sredstvo je pivo. Ni pa potreba
jemati dobrega piva. Dobra je počepna. S
počepno se napolni lonec in se zakoplje v
zemljo. Pivo je za polže slaščica, ki jih
zvabi, da se je nasekajo, tako da poginejo
prav kmalu.

Trudi in zmage socialne delavke.

(Predmestna slika.)

(Nadaljevanje.)

In res so bili vsi prebivalci Soteske
v očeh sestre Tadeje »dobrodušni ljudje, le
od sile ubogi«. »Ali je revščina kazniva?«
je vprašala sestre.

»No, sestra Tadeja, sami angelčki pa
vendar niso v Soteski,« je ugovarja sestra
Katarina — gospodinja. »Pomislite samo,
da so ta teden odpeljali dva v zapor in v
četrtak zvečer je vlomil Jaka Rudež v našo
klet in nam precej odnesel!«

»Ah, reveži so bili lačni,« je opraviče-
vala sestra Tadeja. »Nimajo dela, jesti pa
vendar morajo. Nam se pač dobro godi in
ne razumemo revežev.«

»Hm,« so ugovarjale druge, »pa naj bi
prišli prosit na našo porto, ali kam drugam,
saj ljudje radi pomagajo!«

»Prosit?« se je oglašila zopet sestra
Tadeja, »to je pač težko in ljudje imajo pač
močno razvit čut za lastno čast.«

»Krasti pa ni zoper lastno čast?« je
navrgla sestra Apolonija.

Sestra Tadeja je to opazko preslišala
in je nadaljevala: »Ko bi se mogle vživeti
v razmere siromakov, bi jih mogoče milejše
sodile.«

V tem oziru je imela sestra Tadeja
čisto prav in razgovor, ki je bil nekaj tih
boj za njene siromake v Soteski, je končal
z njeno zmago in še marsikaj sicer, ko
so se ob prostem času razgovarjale sestre
usmiljenke in včasih malo podražile se-
stro Tadejo z njenimi ljudmi v Soteski.

»Ali ste že slišali, sestra Tadeja, v
Soteski so se ponoči pijanci prav pošteno
obdelavali z noži?« je pripovedovala se-
stra Milena. »Dva smo danes zjutraj do-
bili v naš oddelek. Kar strašno sta izgle-

gledala. Eden ima veliko rano in je prav
zdaj pri operaciji. Da, da iz vašega oko-
liša!«

Sestra Tadeja je bila takoj samo usmi-
ljenje in sočutje: »Oh, reveža! Kako se pa
pišeta, sestra Milena?« je hitro vprašala.

»Jurman in Klepec.«

»Ah, ta dva? Saj sta drugače čisto
dobra človeka, le hitro se razburita. In
ko je človek razburjen, pa ne ve, kaj dela.«

»Pa vendar ni, da bi kar z nožem
zabodel človeka,« je ugovarjala sestra Mi-
lena.

»Gotovo je bilo zraven več nesreče
in nepazljivosti, kot pa hudobije,« je opra-
vičevala sestra Tadeja.

»Mislite? Pojdite ju pogledat, kako
sta zdelana! Jurman je največ odnesel.«

»Reveži! Ali ga lahko obiščem? Lanj
mu je umrla žena in od tedaj je kar iz-
gubljen. Seveda, če nima doma v redu,
potem je pa hudo. Iz same žalosti je go-
tovo obupal.«

»Seveda, seveda,« se je vmešala se-
stra Alojzija, ki je tudi hodila streč v me-
sto, »otroke je čisto zanemaril, da so zdaj
v sirotišnici. Sam se je pa potikal po raz-
nih hišah z raznimi... Ni, da bi pravila!«

»Je tudi bolje,« je hitro pristavila se-
stra Tadeja. »Saj v srce ne vidimo, da bi
mogli vedeti. In sami imamo tudi polno
napak.«

Sestra Alojzija si je potihoma mislila,
da suvanje z nožem pač ne spada k tem
napakam. A dokazu sestre Tadeje ni mo-
gla oporekati.

»Sestra Tadeja,« jo je drugo jutro na-
govorila stara, napol hroma sestra Pavla,
»ali bi mogla priti na naš oddelek? Tam
leži železniški delavec, Mejač se piše in
je menda iz vašega okoliša. Težko se je
ponesrečil in zdravnik mu je prisodil sa-
mo še par dni. Pa noče prav nič slišati o
spovedi. Gospod pater je bil že pri njem,
pa ni nič opravil. Samo zmerja in kolne,
da je strah. Bo najbrž eden najhujših.«

»Ali je velik, suh in rdečelas?« vpra-
ša sestra Tadeja. »O, potem ga poznam.
Saj je bil kar dober človek. Seveda, grem
takoj k njemu. Revež gotovo ne ve, kako
zelo je bolan!«

»Če je dober človek, dvomim,« odvrne
sestra Pavla. »Saj že trinajst let ni bil pri
velikonočni spovedi.«

»Strašno,« se je vmešala sestra Ma-
rija. »Če imenujete to še dobro, sestra
Tadeja?«

Ta je bila nekoliko osupla. Trinajst
let, to je pa že hudo. Pa že se je oprijela
rešilne bilke: »Bog ve! Siromak je imel
gotovo kak poseben vzrok.«

»Ljuba sestra,« se je posmejala Ma-
rija, »to še ni opravičilo. Tak grozen greš-
nik...«

»Ah, otroci,« je hitro prekinila sestra
Tadeja razgovor, »nikar ne sodimo! Saj
imamo same dovolj napak. Če bi Bog nas
sodil po svoji neskončni pravici! Morebiti
je pa Bog tako hotel, da se zdaj njegova
usmiljenost pokaže v tem svetlejši luči.«

In sestra Marija je molčala.

(Dalje prihi.)

Poravnajte naročnino!

Za naše male.

Roža-plezalka.

Saj jo poznate, drobne rdeče cvetove [ma v šopih; po hišnih zidovih se rada spenja in grobove zavija! Danes pa poslušajte, kako je nastala!

Na vrtu je spal otrok. V dolgi beli srajčki je ležal v travi poleg pota.

Od vseh strani so se zgrinjale rože k piši tesarja Jožefa. V kotu so stale snežnobele ponosne lilije, kakor beli obrazi angelov. Tam je sedela Marija ob kolovratu in predla. In preko vse te tihe domačnosti je sijalo solnce, junijsko solnce.

Tiho so se zibale rože, kakor bi rajale. Tiho, tiho, prav po prstih je tekal med njimi lahen vetrič. Dolge svoje roke je imel razprostrate in je z njimi božal rože in rožice, zlate kodre spečega otroka in njegove bicer tako močne roke so bile zdaj mehke in nežne, kakor srebrne strune; saj niso smele biti trde, da ne ranijo v ljubezni... Sreča, tiha, sveta sreča je kakor pravljica razprostirala svoje roke čez nazareško hišico.

Za zidom sta stala dva rožna grmiča; vsak je imel dvanajst nežnih popkov in en razcvetel cvet.

Ko je smuknil vetrič preko zidu, tiho in nalahno, jima je prišepnil: »Na vrtu spi otrok...« in je odhitel dalje.

Ko sta roži to slišali, se je v popkih zbudila ljubezen in hrepenenje: Otroki!... Otroki!

Če bi ga mogli videti!

In pričelo se je dvigati in raztezati mlado zelenje, plezati po zidu, kvišku, navzgor.

Pa so padle solze razočaranja: premajhna, premajhna!

Kmalu sta se utrudili in ena je v utrujenosti zaspala.

Druga pa ni hotela spati; poskušala je vedno iznova svojo srečo. Vzpenjala se je in oprijemala po zidu z majcenimi, drobnimi prsti, vtikala poganke v zaponke in se poganjala kvišku, da je skoraj izruvala nožice iz zemlje. O kako je trudna!

Toda naprej, naprej! Še malo, še eno vrsto kamenov mora preplezati, še en kos zidu!

Pa je zahreščalo v malem, slabotnem debelcu, kakor da se vprav rujejo roke iz telesa...

Zdaj, zdaj...

Še enkrat se požene razevelj cvet in glavica zvedavo pokuka preko zidu...

Tam leži otrok, dete in spi... O, kako je lep!... Kako lep!...

Marija je dvignila glavo od dela vprav v trenutku, ko se je otrok zbudil. Pogled mu je pohitel na zid; nekaj novega je bilo tam.

»Roža,« je vprašal začuden, »odkod si prišla? Preden sem zaspal, te še ni bilo!«

»Za zidom je moj prostor... pa sem s težavo priplezala sem gor... da te vidim.«

7

»Odslej ti plezanje ne bo delalo več težav, lepa roža. Hočem ti dati sto in sto malih glav in prav toliko drobnih prstkov-oprijemalk, da boš lahko plezala po ograjah in obzidkih.«

Tako je govoril nebeško Dete; z drobnorokico pa je pobožalo lepi cvet...

Ko je mala rožica nehala božati, so že bile na vseh mladikah in poganjkih oprijemalke in ves grmiček poln, prepoln popkov. In ptičice se čudijo, veterček ne more verjeti, rožni grm pa ima nepopisno žareče oči. Kakor sramežljivi otrok zardi čez in čez...

Tam v kotu pri snežnobelih lilijah pa se je prenehal vrteti kolovrat, roke so se sklenile k molitvi, oči gledajo čudež in duša hvali Gospoda...

Cvetke se sklanjajo po vrtu... s prekritžanimi rokami hodi veter po vrtu... solnce pa je obleklo svojo najlepšo, zlato obleko.

Stara mati in otrok.

Babica in gostobesedna vnučica sta sedeli na pragu. Pa je naslonila vnučica glavo na babičino naročje in jo je gledala v stari, uveli obraz. »Stara mama, zakaj pa imate tako bele lase?« jo je vprašala. »Veš, otrok, to je zima, zimski sneg mojih mnogih let.« ji je odgovorila. »Stara mama, zakaj imate toliko gub in gubic na licu?« jo je čez čas zopet vprašala. »Vidiš, otrok, križi in težave so jih napravile,« je zavzdihnila babica. »Stara mama, zakaj pa se vaša glava vedno trese?« je vprašala radovednica. »Od dela in trpljenja celega življenja,« ji je povedala babica. In je pomolčala vnučica za hip, da je pomislila, kako bi to bilo, pa je vprašala vnovič: »Stara mama, zakaj pa so vaše oči tako žalostne?« »Od mnogih solz, ki so jih prejkale iz žalosti in ljubezni,« je odvrnila babica. Mala vnučica pa je še manj razumela in je vprašala dalje: »Stara mama, zakaj pa hodite tako sklonjena in upognjena?« »Da bolje vidim, kje bom kmalu ležala,« je rekla resno babica. Tudi tega ni vnučica razumela in je vprašala zopet: »Stara mama, kaj pa vedno govorite sama zase, kadar ste sama?« »Dete moje, za tvojo srečo molim in svoj večni mir,« je povedala babica in sklenila roke. Tudi vnučica jih je sklenila in sta molili skupaj večerno molitev »Sveti angel, varih moj...« Vnučica ji je zaspala v naročju, babica pa je dalje molila za srečo, časno in večno...

Kaj naj se igramo!

Kdo se je oglašil?

Vsi igralci sede v krogu na travi. V sredo postavijo enega igralca, ki ima zavezane oči. Ta, slepi, gre z zavezanimi očmi proti sedečim, dotiplje z nogo — tipanje z rokami ni dovoljeno — kolena sedečega in se mu vsede na kolena. S ponarejenim

(potvorjenim) glasom se zdaj sedeči oglašajo. n. pr.: mhm, kkhk, mgm ali podobno, oni z zavezanimi očmi pa ugane, kdo je in sicer samo enkrat. Če je prav pogodil, zamenja s sedečim mesto. Če ni prav uganil, mu ploskajo v zasmeh vsi igralci. Odit mora še enkrat v sredo kroga in igro ponoviti. Slepi pismonoša.

Vsi igralci sede v krogu na travi. Vsak dobi ime enega mesta ali ene vasi. Lahko pa tudi samo številko, ki naj pomeni mesto ali vas; številke prično z eno in končajo s številom igralcev. V sredi kroga stoji »slepi pismonoša« z zavezanimi očmi. Ta zakliče n. pr.: »Pismo je iz Kamnika v Kranj (ali z 2 na 5)«. V tem trenutku vstaneta čisto tiho ona dva igralca, ki imata ti imeni (ali številki) in skušata zamenjati prostor. Slepi pismonoša pa prav pozorno prisluškuje in skuša enega izmed menjajočih prijeti. Če se mu to posreči, prevzame ujeti mesto slepega pismonoše. Če se mu pa ni posrečilo, zaploskajo vsi igralci v znamenje, da sta srečno zamenjala mesti. Slepi pismonoša mora vnovič pričeti. Igra je zelo zabavna.

Uganke.

Po celem svetu sem sam, včera sem bil, jutri bom; kdo sem?

(Danes.)

Štirje bratje teko, pa ne morejo drugega ujeti; eno pot hodijo, pa nikoli ne pridejo skupaj. Kdo so?

(»nzoa jid asos tiri«) (Štiri bratje.)

Kako sta si podobna meh in bahač?

(»mefnuiden es ego«) (Meh in bahač.)

Kateri ljudje samo bodejo in koljejo, pa niso nikoli kaznovani?

(»ljesej«) (Ljudje.)

Paj ima v sebi zrak, česar pa nima ne voda, ne ogenj, ne zemlja?

(»r«) (Zrak.)

Zakaj se zajec ozira, kadar ga lovec zasleduje?

(»jo vure jupz jey«) (Zajec.)

Katera umetnost je najbolj okusna?

(»kubstka vkrstka«) (Kuharstvo.)

Kako napišeš 1,000.000 brez ničel?

(»oof«) (Nič.)

Zakaj ne dežuje nikoli dva dni po vrsti?

(»vema pou of jey«) (Nikoli.)

Ob birmi.

Pri šolskem izpraševanju iz katekizma o priliki birme v kelmorajnski nadškofiji, v mali kmetski vasi, vpraša škof dekletce, ki je bila videti birmanka: »Ali je sveta birma k zveličanju potrebna?« Deklica odgovori, kakor stoji v katekizmu: »Ni neobhodno potrebna, a kdor bi je iz zanikarnosti ali v nemarnosti ne prejel, bi grešil.« »Dobro si povedala; treba je porabiti priliko in zakrament prejeti,« je v razlago pripomnil škof. To si je deklica dobro zapomnila in ko so porazgovorili že vse druge zakramente, je škof za sveti zakon prav tako vprašal, če je za zveličanje potreben. Da bi še bolje odgovorila kot prvič, je rekla: »Ni neobhodno potreben, a treba je porabiti priliko in zakrament prejeti.«